

**AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA**

**Brüsszel, 2013. május 6. (10.06)
(OR. en)**

10637/13

**RECH 243
COMPET 418**

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2013. május 31.
Címzett:	Uwe CORSEPIUS, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2013) 318 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK az Európai Kutatási Tanács 2012. évi működéséről és az „Ötletek” egyedi programban meghatározott célkitűzések megvalósításáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a Bizottság COM(2013) 318 final számú dokumentumát.

Melléklet: COM(2013) 318 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2013.5.30.
COM(2013) 318 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az Európai Kutatási Tanács 2012. évi működéséről és az „Ötletek” egyedi programban meghatározott célkitűzések megvalósításáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az Európai Kutatási Tanács 2012. évi működéséről és az „Ötletek” egyedi programban meghatározott célkitűzések megvalósításáról

1. BEVEZETÉS ÉS JOGALAP

A 2007/134/EK bizottsági határozattal¹ létrehozott Európai Kutatási Tanács (EKT) fő feladata a 7,51 milliárd EUR összköltségvetésű „Ötletek” egyedi program végrehajtása.

Az EKT-t egy független Tudományos Tanács és az annak támogatására – a végrehajtó ügynökségekre vonatkozó szabályozásnak² megfelelően – létrehozott célzott végrehajtó struktúra, Az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynöksége (ERCEA) alkotja. Az „Ötletek” egyedi program végrehajtását és a Tudományos Tanács támogatását a Bizottság 2008-ban az Ügynökségre bízta, amely 2009 júliusában kapott autonómiát.

Az „Ötletek” egyedi programot létrehozó tanácsi határozat 4. cikkének (4) bekezdése és I. melléklete értelmében ez az éves jelentés, amelyet a Bizottság az EKT Tudományos Tanácsával és az ERCEA-val együttműködésben készített, a Bizottságnak az EKT 2012. évi működésére és a célkitűzések megvalósítására vonatkozó értékelését tartalmazza. A jelentést kiegészíti a Tudományos Tanácsnak az egyedi program 2012. évi tudományos végrehajtásáról és eredményeiről szóló jelentése.³

2. STRATÉGIAI KÉRDÉSEK

Az EKT tudományos stratégiájának kialakításáért – és ezen belül az EKT legfontosabb stratégiai dokumentumának, az „Ötletek” egyedi program éves munkaprogramjának megalkotásáért – a Tudományos Tanács felel.

2.1. A cselekvések típusai

Az „Ötletek” egyedi program munkaprogramjának gerincét két támogatástípus alkotja:

A pályafutásuk kezdeti szakaszában járó kutatókat megcélzó úgynevezett indító támogatások (*Starting Grants*) célja olyan munkakörülmények megteremtése, amelyek lehetővé teszik számukra az önálló vezető kutatói munkára való felkészülést.

A már „befutott”, kiemelkedő kutatókat megcélzó úgynevezett élkutatói támogatások (*Advanced Grants*) célja olyan források biztosítása, amelyek segítségével a támogatásban részesített kutatók kutatócsoportjai folytathatják tevékenységüket, és kutatási területükön új áttöréseket érhetnek el.

¹ HL L 57., 2007.2.24., 14. o.

² A Bizottság 2007. december 14-i 2008/37/EK határozata az 58/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazásában a felderítő kutatás területén az „Ötletek” közösségi egyedi program igazgatásával megbízott „Az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynöksége” létrehozásáról, HL L 9., 2008.1.12., 15. o.

³ http://erc.europa.eu/sites/default/files/document/file/erc_annual_report_2012.pdf

A harmadik támogatástípus (*Proof of Concept Grants* – ötlet-életképességi támogatások) lehetővé teszi az EKT-támogatásban részesülő kutatók számára, hogy meghatározzák az EKT által finanszírozott projektjeikkel összefüggésben felmerülő ötleteik innovációs potenciálját. Ezeknek a támogatásoknak az a célja, hogy pótolják az innováció kezdeti szakaszaiban jelentkező forráshiányt.

A Tudományos Tanács 2012-ben kísérleti jelleggel egy újabb támogatástípust (*Synergy Grants* – szinergiatámogatások) vezetett be, amelyet kutatásvezetőkől és kutatócsoportjaikból álló kisebb tömörülések vehetnek igénybe. Ezt a fajta támogatást nem konzorciumok, hanem olyan egyéni kutatók kaphatják meg, akik egymást kiegészítő ismereteik, tudásuk és erőforrásaik együttes mozgósításával olyan, az emberi tudás határait feszegető kutatási problémákkal kívánnak foglalkozni, amelyeket az egyes kutatók külön-külön nem tudnának megoldani. A szinergiatámogatások az EKT szigorú, kizárólag a kiválóságra összpontosító elvei alapján kerülnek odaítélésre, és a természet- és a társadalomtudományok valamennyi területén igénybe vehetők.

2.2. Az „Ötletek” egyedi program 2012. évi munkaprogramja

Az „Ötletek” egyedi program 2012. évi munkaprogramját a Tudományos Tanács 2011. március 21-én terjesztette elő, és a Bizottság 2011. július 19-én fogadta el.⁴

Az ötlet-életképességi támogatások bevezetésén kívül csak kismértékben módosult a tudományos stratégia, éspedig a szakmai értékeléssel kapcsolatban: egyrészt a több tudományterületet is érintő pályázatokat a pályázó által megjelölt bírálóbizottság bírálja el a többi érintett bírálóbizottság közreműködésével, másrészt pedig új pontozási rendszer került bevezetésre (A, B vagy C betű + a pályázat rangsorban elfoglalt helye) annak érdekében, hogy a pályázók jobb visszajelzést kapjanak pályázatuk értékeléséről.

2.3. A szakmai értékelés módszertana

Az EKT számára a szakmai értékelést a Tudományos Tanács által összeállított magas szintű bírálóbizottságok végzik, amelyek tagjai a természettudományok, a műszaki tudomány és a humán tudományok területén működő szakemberekből kerülnek ki, és az Unión belülről és kívülről egyaránt származhatnak. Ezek a bírálóbizottságok lefednek minden tudományágat, és három nagy kutatási terület köré szerveződnek: fizika és mérnöki tudomány, élettudományok, valamint társadalom- és humán tudományok. A korábbi pályázati felhívásokhoz hasonlóan az indító és az élkutatói támogatások esetében összesen 25 bírálóbizottság működött. Az ötlet-életképességi támogatásokra irányuló pályázatokat egy külön értékelőcsoport bírálta el távoli munkavégzés keretében. A szinergiatámogatásokat öt különböző bírálóbizottság bírálta el egy külön erre a célra kialakított kétlépcsős eljárással.

3. AZ EGYEDI PROGRAM VÉGREHAJTÁSA

Az egyedi program végrehajtása érdekében 2012-ben 1,6 milliárd EUR összegű (globális) kötelezettségvállalásra és 871 millió EUR kifizetésére került sor, ami megfelel az „Ötletek” egyedi program 2012. évi teljes operatív előirányzatának. Az igazgatási költségek az operatív költségvetés mintegy 2,4%-át tették ki.

⁴ C(2011) 4961, 2011. július 19., nem került közzétételre.

3.1. Támogatások

A 2008. évi munkaprogram óta az EKT pályázati felhívásai egylépcsős pályázatbenyújtási eljárásokon alapulnak, vagyis a pályázóknak teljes pályázati anyagot kell benyújtaniuk, amelynek elbírálása azután kétlépcsős eljárás keretében történik.

A támogatást a legjobb pályázatok kapják a rendelkezésre álló költségvetés függvényében. A támogatási összeg a pályázatban megjelölt igény és a szakmai értékelésen alapuló elbírálást végző testületek ajánlásai alapján kerül megállapításra.

3.1.1. Indító EKT-támogatások

Az indító EKT-támogatások 2012. évi pályázati felhívása 2011 júliusában került közzétételre 730 millió EUR indikatív költségvetéssel (ez 2011-hez képest 10%-os növekedést jelent). Összesen 4741 pályázat érkezett, szakterületek szerint a következő megoszlásban: 2058 a fizika és a műszaki tudomány (43%), 1653 az élettudományok (35%), 1030 pedig a társadalom- és a humán tudományok (22%) területén. Összesen 566 pályázat került kiválasztásra finanszírozás céljából. Az odaítélt támogatások összege 790 millió EUR, a pályázónkénti átlagos támogatási összeg pedig 1,4 millió EUR volt.

Az indító támogatások 2012 júliusában közzétett 2013. évi pályázati felhívása a „kezdő” (induló kutatásvezetők) kategóriába tartozó pályázókat célozta meg (a pályázat igénybevételének feltétele, hogy a pályázónak a felhívás közzétételének napjához viszonyítva legalább két, de legfeljebb hét évvel korábban kellett megszereznie első doktori fokozatát), 398 millió EUR indikatív költségvetéssel. Összesen 3329 pályázat érkezett: 1486 a fizika és a műszaki tudomány, 1073 az élettudományok, 770 pedig a társadalom- és a humán tudományok területén, ami a pályázatok 45, 32, illetve 23%-ának felel meg. A fizika és a műszaki tudomány területén benyújtott pályázatok részarányában kismértékű, de állandó emelkedés figyelhető meg: a 2011-es 41%-hoz képest 2012-ben 43%-ot, 2013-ban pedig 45%-ot tettek ki ezek a típusú pályázatok.

3.1.2. Élkutatói EKT-támogatások

Az élkutatói EKT-támogatások 2012. évi pályázati felhívása 2011 novemberében került közzétételre 680 millió EUR indikatív költségvetéssel. Összesen 2304 pályázat érkezett, szakterületek szerint a következő megoszlásban: 978 a fizika és a műszaki tudomány (42%), 773 az élettudományok (34%), 553 pedig a társadalom- és a humán tudományok (24%) területén. Az elbírálási folyamat eredményeként 313 pályázat kapott finanszírozást összesen mintegy 720 millió EUR összegben, pályázónként átlagosan mintegy 2,3 millió EUR támogatással.

Az élkutatói EKT-támogatások 2013. évi pályázati felhívása 2012 júliusában került közzétételre 662 millió EUR indikatív költségvetéssel. Összesen 2408 pályázat érkezett: 1053 a fizika és a műszaki tudomány, 788 az élettudományok, 567 pedig a társadalom- és a humán tudományok területén, ami a pályázatok 44, 33, illetve 23%-ának felel meg. A fizika és a mérnöki tudomány területén beérkezett pályázatok száma a 2011. évi 40%-ról 2012-ig 42%-ra, 2013-ig pedig 44%-ra nőtt.

3.1.3. Ötlet-életképességi EKT-támogatások

Az ötlet-életképességi támogatások első, 2011. évi pályázati felhívása alapján 51 támogatás került odaítélésre; közülük a 2011 végén kiválasztott utolsó 22 bejelentésére 2012

februárjában került sor. Az első 29 támogatás bejelentése már korábban, 2011 októberében megtörtént.

A 2012. év folyamán a májusi határidőhöz igazodva újabb 33, az októberihez igazodva pedig további 27 pályázat kapott támogatást, így 2012 végéig összesen 111 ötlet-életképességi támogatás került odaítélésre.

3.1.4. Szinergiatámogatások

A szinergiatámogatások első pályázati felhívására 710 pályázat érkezett, amelyek elbírálása egy kifejezetten erre a célra kialakított eljárás szerint történt. A rendkívül erős versenyben végül 11 projekt került kiválasztásra 2012 decemberében; a nyertes pályázók hat éven át részesülnek finanszírozásban. A finanszírozásra kiválasztott projektek átlagosan 11,5 millió EUR összegű támogatást kapnak, a 2012-ben erre a célra felhasznált költségvetés teljes összege pedig 126 millió EUR volt. Mivel mindegyik szinergiatámogatásban két, három vagy négy kutatásvezető érdekelt, a 11 projekten keresztül 38 kiváló kutató részesülhet támogatásban. A beérkezett pályázatok magas száma azt jelzi, hogy a tudományos közösség rendkívüli módon érdeklődik ezen új támogatástípus iránt.

3.2. Együttműködés az EKT és az NSF között

Máire Geoghegan-Quinn európai kutatás-, innováció- és tudáspolitikai biztos és Dr. Suba Suresh, az USA-beli National Science Foundation (NSF) elnöke 2012. július 13-án „végrehajtási megegyezést” írt alá az EU–USA tudományos és technológiai megállapodás keretében. A kezdeményezés révén az USA-ban működő, az NSF által előzetesen kiválasztott tehetséges fiatal kutatók 6 és 12 hónap közötti időszakot tölthetnek Európában, EKT-támogatásban részesülő kutatócsoportok munkájába bekapcsolódó vendégkutatóként. Eddig 2330 lehetséges fogadó féllel vettük fel a kapcsolatot, és 760 pozitív visszajelzést kaptunk. A kezdeményezés célja, hogy összehozza egymással a hasonló érdeklődésű, egymást kiegészítő erősségekkel rendelkező kutatókat annak érdekében, hogy közösen keressék a tudomány határait feszegető tudományos problémák megoldását, és így módon javuljon a két földrész közötti tudományos és technológiai együttműködés.

3.3. Programbizottság

Az „Ötletek” egyedi program programbizottsága formális feladatainak ellátása mellett fontos kommunikációs csatornaként működik a tagállamok, a hetedik kutatási keretprogramhoz társult országok, a Tudományos Tanács, az EKT főtítkársága és a Bizottság között. 2012-ben ez a bizottság április 18-án és október 12-én ült össze.

3.4. Etikai felülvizsgálat

A 2012. év folyamán három olyan pályázat kapott zöld utat az etikai felülvizsgálaton és ennek nyomán jóváhagyást az „Ötletek” egyedi program programbizottságától, amely emberi összejtekkel kapcsolatos kutatást tartalmaz. Három további pályázat is átment az etikai felülvizsgálaton, ezek jelenleg a programbizottság előtt vannak.

3.5. Jogorvoslat

A 2012. év folyamán a jogorvoslatok teljes száma 234-ről 204-re (13%-kal) csökkent, annak ellenére, hogy a pályázatok teljes száma 21,24%-kal nőtt. Figyelembe véve, hogy ez a szám az összes beérkezett pályázat 2,58%-ának felel meg, kedvező folyamatnak lehetünk tanúi: a

munkamódszerek és a szabálykövetés folyamatos javulásának köszönhetően csökkenőben van a jogorvoslatok száma.

3.6. Kommunikáció

Az EKT 2012 februárjában ünnepelte fennállásának ötödik évfordulóját, ami jó alkalmat adott arra, hogy bemutassa eddigi eredményeit. A kétnapos eseményen találkozhattak egymással a szakpolitika alakítói és az EKT által támogatott kutatók. Az Európai Bizottság három tagja, az Európai Parlament ITRE bizottságának elnöke, az EU elnökségének képviselőjében a dán tudománypolitikai miniszter, valamint az EKT vezetői kutatási eredményekkel, sikertörténetekkel, és – ami még ennél is fontosabb – a kutatók jövőre vonatkozó elképzeléseivel ismerkedhettek meg.

A Tudományos Tanács 2012-ben útjára indította a „Világjáró EKT” elnevezésű kampányát, melynek keretében Donald Dingwell professzor, az EKT főtitkára nem egészen egy év alatt kilenc ország 26 városában 70 előadást tartott. Látogatásai nyomán nemzeti kapcsolattartó pontok jöttek létre, és két ilyen kapcsolattartó pont (a brazil és a tajvani) novemberben részt is vett a nemzeti kapcsolattartó pontok éves találkozásán. Az EKT most először jelen volt az úgynevezett Társadalomtudatos Bajnokok Kínában megrendezett, Nyári Davosként is ismert éves találkozásán. Észak-Amerikában az EKT részt vett az NSF állásbörzében, a Massachusetts Institute of Technology európai állásbörzében, az American Association for the Advancement of Science (AAAS) konferenciáján, valamint a rákkutatással, az idegtudománnyal, az antropológiával és a geofizikával foglalkozó amerikai tudományos egyesületek éves ülésén.

Az EKT által kínált finanszírozási lehetőségek világszintű ismertségének növelésére irányuló kezdeményezések mellett az EKT a fontosabb nemzetközi tudományos konferenciákon, rendezvényeken és kiállításokon, valamint európai állásbörzéken és műhelytalálkozókra is fokozta jelenlétét. Az EKT elnöke, Helga Nowotny professzor asszony részt vett a dán elnökség égisze alatt 2012-ben Århusban megrendezett európai kiválósági konferencián, valamint a Falling Walls alapítvány berlini éves konferenciáján. A Tudományos Tanács tagjai és az ERCEA munkatársai további konferenciákon is részt vettek; ezeken az EKT külön stand vagy szekció segítségével népszerűsítette az általa kínált finanszírozási lehetőségeket. Ilyen rendezvény volt egyebek mellett a dublini Euroscience Open Forum konferencia, a Nobel-díjasok lindai találkozója, a Nature Jobs Career Fair állásbörze, a politikatudományi világkongresszus és az európai matematikai kongresszus.

Az Európa-szerte kialakított nemzeti kapcsolattartó pontok, amelyek megsokszorozzák a potenciális pályázók tájékoztatásának hatékonyságát, e-mailben folyamatosan naprakész információkat kaptak az EKT pályázati felhívásairól, és a júniusi és a novemberi brüsszeli féléves találkozón is tájékozódhattak az újdonságokról.

Egyrészt finanszírozói minőségében, másrészt az általa finanszírozott projektek és az általa támogatott kutatók révén az EKT az egész év során mind Európában, mind világszerte gyakran állt a sajtó érdeklődésének középpontjában. „Világjáró EKT” kampányával fokozta erőfeszítéseit a nemzetközi sajtójelenlét terén, aminek eredményeképpen az egész világot figyelembe véve nagyobb sajtóvisszhangot kapott, mint korábban bármikor. A sajtó az EKT létrehozásának ötödik évfordulójára szervezett rendezvényt is nagy érdeklődéssel követte; ugyancsak nagy figyelmet váltott ki a médiában a Nobel-díjasok kezdeményezése az EU kutatási költségvetésének esetleges lefaragása ellen, amelynek kapcsán az EKT-t európai sikertörténetként emlegették. Az év folyamán szervezett médiaesemények mellett az EKT rendszeresen adott ki új, illetve aktualizált sajtóközleményeket. Számos interjú készült az

EKT elnökével és főtitkárával, valamint a Tudományos Tanács tagjaival. Mindezeknek köszönhetően jelentős számú cikk foglalkozott az EKT-val mind az általános, mind pedig a szaksajtóban (több mint 2100 említés). Ami a közösségi médiát illeti, az EKT 2012-ben elindította Facebook-oldalát és Twitter-fiókját; előbbi több mint 1100, utóbbi több mint 1800 követőt tudhat magáénak.

3.7. Az „Ötletek” egyedi program nyomon követése és értékelése

A „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról szóló bizottsági javaslat⁵ előzetes hatásvizsgálatához kapcsolódva megkezdődött az EKT főbb eredményeinek értékelése. Az értékelés többek között a következőket állapította meg:

- Az EKT öt Nobel-díjast és három Fields-érmest tudhat támogatottjai között. Összesen 76 EKT-támogatott más tekintélyes nemzetközi díj vagy kitüntetés tulajdonosa.
- A nagy idézettségű lektorált szakfolyóiratokban megjelent cikkek közül 2008 és 2012 között több mint 7900 hivatkozott az EKT támogatására.
- Az EKT-támogatottak átlagosan hat további kutatót foglalkoztatnak, hozzájárulva ezzel a kiváló kutatók új generációjának képzéséhez.
- Egy nagyszámú projekt vizsgálatán alapuló elemzés megállapította, hogy az EKT által finanszírozott kutatócsoportok tagjainak körülbelül fele más állampolgárságú, mint a munkáját irányító kutatásvezető. A kutatócsoportok tagjai az európai kutatási térség 41 országa közül 38-at képviselnek. Az EKT-projekteken dolgozó kutatócsoportok tagjai között emellett további 55, az európai kutatási térségen kívüli ország állampolgárai is jelen vannak, a legnagyobb számban amerikaiak, kínaiak, indiaiak és oroszok.
- Ugyanez az elemzés kedvező fejleményekről számol be a nemek közötti egyensúlyt illetően: az EKT támogatását élvező kutatócsoportok tagjainak körülbelül 37%-a nő, ami nagyobb, mint az EKT által támogatott női kutatásvezetők 20%-os részaránya. Az érintett nők többsége még kutatói pályájának elején jár, az elemzés megállapításai tehát biztató jelként értelmezhetők arra nézve, hogy a nők a jövőben nagyobb arányban lesznek jelen az élvonalbeli kutatásban.

2012 júliusában Az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynöksége harmadik olyan évét zárta le, amelyben már autonóm szervezetként működött. Jelenleg folyamatban van az Ügynökség külső értékelése, amely egyebek mellett költség-haszon elemzést is magában foglal. Az értékelő jelentést, mely várhatóan 2013 tavaszán fog elkészülni, az Európai Parlament, a Tanács és a Számvevőszék is megkapja.

⁵ COM(2011) 809 végleges, 2011. november 30.

4. AZ EURÓPAI KUTATÁSI TANÁCS FELÉPÍTÉSE

4.1. A Tudományos Tanács

2013 februárjában és áprilisában két szakaszban megújul a Tudományos Tanács tagsága. Az állandó jelleggel működő kiválasztó bizottság 2012 júliusában terjesztette javaslatait a Bizottság elé, és jelentését⁶ megkapta a Tanács és a Parlament is. E javaslatok alapján a Bizottság a következő személyeket jelölte a Tudományos Tanács új tagjainak: Prof. Klaus Bock (Dán Nemzeti Kutatási Alapítvány), Prof. Athene Donald (Cambridge-i Egyetem), Dr. Barbara Ensoli (Istituto Superiore di Sanità, Róma), Prof. Nuria Sebastian Galles (Pompeu Fabra Egyetem, Barcelona), Prof. Reinhard Genzel (Max-Planck-Institut für Extraterrestrische Physik), Prof. Dr. Ing. Matthias Kleiner (Dortmundi Egyetem), Prof. Kondorosi Éva (Magyar Tudományos Akadémia) és Prof. Dr. Reinhilde Veugelers (Leuveni Katolikus Egyetem).⁷

A Tudományos Tanács 2012-ben öt plenáris ülést tartott, közülük kettőt Brüsszelen kívül: egyet a bulgáriai Szófiában áprilisban, egyet pedig a ciprusi Limassolban októberben. A plenáris ülések összefoglalója megtalálható az EKT weboldalin.⁸

A Tudományos Tanács tagjai konkrét kérdésekkel (innováció és ipari kapcsolatok, nemzetközivé válás, nemek közötti egyensúly, nyílt hozzáférés) foglalkozó munkacsoportokban is találkoztak.

A Tudományos Tanács 2012 júliusában újabb lépést tett a nyílt hozzáférés területén folytatott politikájának megerősítésében, amikor arra bátorította az EKT támogatását élvező kutatókat, hogy használják az egyes tudományágakban kialakított adattárakat. Létrehozása óta az EKT erőteljesen támogatja azt az ötletet, hogy a kutatási eredmények – a publikációkat és az elsődleges adatokat is ideértve – széles körben szabadon hozzáférhetők legyenek. A Tudományos Tanács már egy 2007-ben kiadott iránymutatásában megkövetelte, hogy az EKT támogatásából származó összes lektorált tudományos publikáció a megjelenésekor megfelelő kutatási és intézményi adattárakba kerüljön letétbe, majd ezt követően a megjelenés után hat hónap elteltével nyílt hozzáférésűvé váljon.

A Tudományos Tanácsnak két állandó bizottsága van: az egyik a szakmai értékeléssel, a másik pedig az összeférhetetlenségi kérdésekkel, a tudományos visszaélésekkel és etikai ügyekkel foglalkozik.

- Az EKT 2012 májusában részt vett az érdemalapú (szakmai) pályázatértékelésről Washingtonban tartott, az NSF által szervezett globális csúcsertekezleten. A rendezvényen mintegy 50 ország tudományos tanácsának vezetője megegyezett az érdemalapú értékelés alapelveiről, és létrehozta a Kutatási Világtanácsot (Global Research Council).
- Az összeférhetetlenségi kérdésekkel, tudományos visszaélésekkel és etikai ügyekkel foglalkozó állandó bizottság munkája alapján 2012. október 4–5-i ülésén a Tudományos Tanács stratégiát fogadott el az EKT-hoz benyújtott pályázatokkal és az

⁶

http://erc.europa.eu/sites/default/files/document/file/ERC_Identification_Committee_Final_Report_2012.pdf

⁷

C(2012) 9244, 2012. december 13.; HL C 396., 2012.12.21., 30. o.

⁸

<http://erc.europa.eu/about-erc/organisation>

EKT által finanszírozott projektekkel összefüggésben a tudományos visszaélések azonosításáról és az azonosított esetek kezeléséről.⁹ A stratégia hivatalossá teszi azt a gyakorlatot, amelyet az EKT eddig a tudományos visszaélésekkel kapcsolatban folytatott. Biztosítja, hogy az EKT a tudományos visszaélésekkel és a kutatók feddhetetlenségének sérülésével kapcsolatban az EKT finanszírozását megpályázó vagy már igénybe vevő kutatókkal összefüggésben felmerülő valamennyi aggályos kérdést az Európai Bizottságnál létrehozott ügynökségekre irányadó jogi és eljárási keretek között rendezzen.

A Tudományos Tanács plenáris üléseit, valamint tagjainak az EKT érdekeltjeivel való találkozóit szervezési és igazgatási szempontból a Végrehajtó Ügynökség támogatja. Ezenkívül az Ügynökség tanácsokkal és elemzésekkel is segíti a Tudományos Tanácsot az „Ötletek” egyedi programot létrehozó tanácsi határozat 1. mellékletében előírt feladatainak elvégzésében, továbbá támogatja a munkacsoportok és az állandó bizottságok operatív tevékenységét.

Az Európai Bizottsággal és a Végrehajtó Ügynökséggel fenntartott kapcsolatok további erősítése céljából rendszeresen ülésezik a Tudományos Tanács elnökéből és alelnökeiből, az EKT főtitkárából, valamint az Ügynökség igazgatójából álló EKT-igazgatóság. Ezeken az üléseken az Ügynökség felső vezetői is részt vesznek. Az igazgatóság 2012-ben tíz alkalommal tartott ülést, főként a Tudományos Tanács üléseinek előkészítése vagy összegzése céljából.

4.2. Az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynöksége

2009 júliusa óta a munkaprogramban meghatározottak szerint az Ügynökség felel az adminisztratív végrehajtás és a programok megvalósításának minden vonatkozásáért.

Az Ügynökség működését a Bizottság által kinevezett operatív bizottság felügyeli. Az operatív bizottság elnöke a Kutatási és Innovációs Főigazgatóság főigazgatója, és munkájában külső tagként a Tudományos Tanács két tagja is részt vesz. Az operatív bizottság 2012-ben négy ülést tartott, és határozatokat fogadott el az Ügynökség éves munkaprogramjára, költségvetésére és elszámolásaira, valamint szervezeti felépítésére vonatkozóan. 2012. július 25-étől fogva Pablo Amor kinevezett igazgatóként vezeti Az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynökségét.

4.2.1. Az Ügynökség személyi állománya

A 2012. évi operatív költségvetés 100 ideiglenes alkalmazott, 281 szerződéses alkalmazott és 8 kirendelt nemzeti szakértő, összesen tehát 389 fő foglalkoztatását irányozta elő.

Az Ügynökség 2012. december végén összesen 380 főt foglalkoztatott: 96 ideiglenes és 275 szerződéses alkalmazottat, valamint 9 kirendelt nemzeti szakértőt.

A 2012. decemberi statisztikai adatok azt mutatják, hogy az Ügynökségnél dolgozóknak mintegy 35%-a férfi és 65%-a nő. A magas szinten szakosodott munkatársak (az ideiglenes alkalmazottak és a IV. besorolási csoportban foglalkoztatott szerződéses alkalmazottak) körében a pozíciók 61%-át foglalják el nők. 2012 végén a Végrehajtó Ügynökség alkalmazottai 26 tagállam állampolgáraiból kerültek ki.

⁹ http://erc.europa.eu/sites/default/files/press_release/files/ERC_Semisconduct_Strategy.pdf

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KILÁTÁSOK 2013-RE

A 2012-es év számos fontos eseményt hozott az EKT életében. Kiemelkedik ezek közül az EKT fennállásának ötödik évfordulójára szervezett ünnepi rendezvény, a „Világjáró EKT” kampány elindítása, az amerikai National Science Foundationnel megkötött első nemzetközi megállapodás, az EKT támogatását élvező egyik kutatásvezetőnek odaítélt fizikai Nobel-díj, valamint az EKT-támogatottak részvétele a Nyári Davos csúcstalálkozón. 2012 végéig az EKT tíz pályázati felhívást bonyolított le az indító és az élkutatói támogatások, kettőt az ötlet-életképességi támogatások és egyet a szinergiatámogatások körében. A felhívásokra összesen több mint 34 000 pályázat érkezett, amelyből a szigorú szakmai értékelés eredményeképpen több mint 3500 részesülhet finanszírozásban.

Az EKT nagy várakozásokkal tekint a 2013. év elé, hiszen ebben az évben fog döntést hozni az Európai Parlament és a Tanács a „Horizont 2020” keretprogramra vonatkozó bizottsági javaslatról, aminek nyomán várhatóan nőni fog az EKT által nyújtható finanszírozás összege. Az EKT költségvetésének növelése még több élvonalbeli kutató és úttörő elképzelés támogatását teszi lehetővé, és – különösen a fiatal kutatók számára – hosszú távú perspektívát biztosít.

Két további fejlemény várható a 2013. évre:

- Az EKT 2010 óta két külön csoportban kezeli az indító támogatásokat annak érdekében, hogy a pályázók hozzájuk hasonló szintű pályázókkal szállhassanak versenybe. Az úgynevezett „kezdő” kategóriába tartozó pályázók (olyan induló kutatásvezetők, akik legalább két, de legfeljebb hét éve kaptak doktori fokozatot) általában még saját kutatócsoportjuk létrehozásán fáradoznak, míg az úgynevezett „konszolidátor” kategória tagjai (már több tapasztalattal rendelkező, de még mindig induló kutatásvezetőnek számító kutatók, akik hét-tizenkét éve rendelkeznek doktori fokozattal) már nagyon gyakran saját kutatócsoportot vezetnek, amelyet azonban még meg kell szilárdítaniuk. E gyakorlat továbbfejlesztéseként és az indító támogatások iránti egyre növekvő érdeklődésre reagálva a Tudományos Tanács a 2013. évi munkaprogramban¹⁰ már két külön pályázati felhívással számol.
- Az EKT-munkacsoport (ERC Task Force) ajánlásainak megfelelően, ahogyan az a „Horizont 2020” keretprogramra vonatkozó javaslatokban is megjelenik, a Bizottság magas szintű független jelölőbizottságot hozott létre az EKT következő elnökének kiválasztására.¹¹ A „Horizont 2020” keretprogram szerint az EKT elnöke egyben az EKT főtitkárának feladatait is el fogja látni, Brüsszelben fog dolgozni, és idejének legnagyobb részét az EKT-nak szenteli. A Lord David Sainsbury of Turville elnökletével működő jelölőbizottság várhatóan kellő időben jelentést tesz majd a Bizottságnak ahhoz, hogy a „Horizont 2020” keretprogram hatálybalépésére megtörténhessen az EKT következő elnökének kinevezése.

¹⁰ <http://erc.europa.eu/documents/erc-work-programme-2013>

¹¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1393_hu.htm